

Received/Geliş	:	2023 November	/	2023 Kasım	Accepted/Kabul	:	2023 November	/	2023 Kasım	Published/Yayın	:	2023 December	/	2023 Aralık
----------------	---	------------------	---	---------------	----------------	---	------------------	---	---------------	-----------------	---	------------------	---	----------------

Kırıkkale Ağıtlarının Freud'un Yas ve Melankoli Kavramları Işığında Analizi

Ömer Bütün¹

Atıf/Reference: Bütün, Ö. (2023). Kırıkkale Ağıtlarının Freud'un Yas ve Melankoli Kavramları Işığında Analizi. *Yönetim ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 342-355.

Özet

Bu araştırmada, Kırıkkale ağıt yakma geleneği ve Kırıkkale ağıtları bu bağlamda özel bir vurgunun yanı sıra duygusal ifadenin, anlam arayışının ve toplumsal dayanışmanın bir aracı olarak nasıl işlediği bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca Freud'un yas ve melankoli kavramları çerçevesinde incelenmiştir. Araştırma, nitel araştırma metodolojisi benimsenmiştir. Kırıkkale'de yakılan ağıtlarla ilgili bu analiz, ağıt yakanların kayıp, içsel çatışma ve melankoli süreçleriyle başa çıkma çabalarını anlamaya yöneliktir. Kayıp ve yas deneyimi evrenseldir ve hayatın bir gerçeğidir. Ağıtlar, sözlü düzlemde ölüm sürecini anlatan, duygusal bir ifade biçimi olarak müzikal yapıya uygun olarak geliştirilen araçlardır. Ağıtlar ölümün habercisi olarak işlev görür. Ölüm sonrasında, geride kalanların yaşamlarının yeniden denge bulmasına ve belirsizliklerin sona ermesine katkıda bulunan yönlendirmeler içerirler. Araştırma sonucuna göre; melankolinin, kaybın anlamını anlama ve bu kaybı entegre etme sürecini içerdiği öngörüldüğünde, ağıt yakmanın, ağıdı yakan kişilere bu anlam arayışında bir zemin oluşturmaktadır. Ayrıca ağıt topluluk içinde paylaşıldığında, bireye toplumsal destek ve bağlantı sağladığı ortaya çıkmıştır. Böylece melankoli sürecini sonlandırmada ağıtların etkin bir rolü olduğu sonuçlarına varılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Ağıt, Freud, Kırıkkale, melankoli, yas.

Analysis Of Kırıkkale Elegies in The Light of Freud's Concepts of Mourning and Melancholia

Abstract

In this research, it is aimed to examine the Kırıkkale tradition of lamentation and Kırıkkale laments with a special emphasis in this context, as well as how they function as a tool of emotional expression, search for meaning and social solidarity. It was also examined within the framework of Freud's concepts of mourning and melancholy. The research adopted qualitative research methodology. This analysis of the lamentations in Kırıkkale aims to understand the efforts of the mourners to cope with the processes of loss, internal conflict and melancholy. The experience of loss and grief is universal and a fact of life. Laments are tools developed in accordance with the musical structure as a form of emotional expression, describing the process of death on a verbal level. Laments function as harbingers of death. After death, they contain guidance that helps the survivors find balance in their lives and end the uncertainties. According to the research results; Considering that melancholia involves the process of understanding the meaning of loss and integrating this loss, lamentation provides a basis for the laments in their search for this meaning. It has also been found that when lament is shared within the community, it provides social support and connection to the individual. Thus, it was concluded that laments have an effective role in ending the melancholy process.

Keywords: Lament, Freud, Kırıkkale, melancholy, mourning.

¹ Okul Müdürü; Naciye Pehlivanlı Anadolu Lisesi, <https://orcid.org/0000-0002-5762-731X>; omer_butun71@hotmail.com;

1. Giriş

İnsanın biyolojik varlığının sonu olan ölüm, yaşamaya devam eden sevdiklerinin de psikolojik tepkilerinin ortaya çıkmasına neden olur. Bireyin kişisel yas süreci, aynı zamanda insanın sosyal bir varlık olmasından kaynaklanan toplumsal bir süreci de başlatır. Yasın toplumsal göstergesi, her toplumun benimsediği farklı ritüellerle şekillenir.

İnsan, ölümün yaşamın sonu olduğu gerçeğiyle yüzleşirken her defasında büyük duygusal bir yükü kabullenmek zorundadır. Yas, bu zorlu sürecin bir ifadesi olarak, insanın içsel durumunu ve tepkilerini yansıtır. İnsanlık tarihine bakıldığında, insanın yas döneminde duygularını ifade etmek için çeşitli ritüeller geliştirmiş ve uygulamış olduğu görülür. Bu ritüeller, insanların kayıplarıyla baş etmelerine yardımcı olurken aynı zamanda toplumsal ve duygusal bağları güçlendirmeye de hizmet eder. Yas, sadece bireysel bir deneyim değil, aynı zamanda toplumsal bir etkileşim ve paylaşma sürecidir. Ağıt bu ritüellerden biridir ve Türk toplumunda önemli bir yer işgal etmektedir. Ağıt, yapısal olarak hem sözlerle hem de müzikle ifade edilen ancak temelde ölümle ilişkili olan geleneksel bir türdür.

1917 yılında yayınlanan "Yas ve Melankoli" adlı makalesinde Freud, bir sevgi nesnesinin yasının sağlıklı bir şekilde tutulmasının önemine vurgu yapmaktadır. Freud'a göre, kayıptan sonra anlamını yitiren dünyada, bireyin yasını sağlıklı bir şekilde tutabilmesi, patolojik bir melankoli durumundan kaçınmasını sağlar. Freud, bu sürecin sağlıklı bir şekilde işlemesi için bireyin, sevgi nesnesinin kaybıyla özdeşleşmesi gerektiğini belirtir. Bu özdeşleşme sonrasında ortaya çıkan serbest libidonun, kaybedilmiş nesneden sağlıklı bir şekilde ayrışabilmesi için, bireyin bu durumu yeni sevgi nesnelerine transfer etmesi gerektiğini ifade etmektedir.

Bu çalışmada, yas sürecinin bir parçası olan ağıt geleneği ve söylenen ağıtların Freudyen bakış açısıyla Kırıkkale örneği üzerinden incelenmesi yapılmıştır.

2. Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma metodolojisi benimsenmiştir. Merriam'a (2013) göre nitel araştırmalarda verilerin analizi sonucunda elde edilen sonuçlar tam olarak okunur ve birbiriyle bağlantılı veya birbirini içeren öğelerden kategorilerin oluşturulması araştırma sonucunu sağlar. Bu bağlamda Kırıkkale ağıt yakma geleneği ve Kırıkkale ağıtları bu bağlamda özel bir vurgunun yanı sıra duygusal ifadenin, anlam arayışının ve toplumsal dayanışmanın bir aracı olarak nasıl işlediği bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca Freud'un yas ve melankoli kavramları çerçevesinde incelemeyi amaçlayan bu çalışma için en uygun nitel araştırma yöntemidir. Araştırmada nitel veri toplama tekniklerinden doküman analizi kullanılmıştır (Creswell, 2013). Doküman incelemesi, incelenen konu ile ilgili olgu ve olaylara ilişkin verileri içeren yazılı dokümanları inceleyerek bilgi edinmeyi içerir. Doküman incelemesi, incelenen konu ile ilgili bilgileri içeren resim ve yazılı materyallerin en geniş açıdan incelenmesi ve incelenmesi gerektiğini ifade etmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

3. Kavramsal Yapı

Araştırmada kullanılan karar verme stilleri ve demokratik tutum ve davranış ölçeği ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespiti için bağımsız örneklem t testi yapılmıştır.

3.1. Ağıt ve Yas Kavramları

Ağıtlar, insanların ıstırabını şiirsel bir şekilde ifade eden özel eserlerdir. Bu eserler, geçmişte yaşanan olayların hem olumlu hem de olumsuz yönlerini yansıtır ve bu toplumların kültüründe yer alır. Etimolojik olarak ağıt kelimesinin, "ağ" isim kökü; "ağ-, ağla-" gibi fiil ve gövdesinden türediği kabul edilmektedir. "Ağıt kelimesinin kökünün ağ-: göğe yükselmek olduğu hakkında görüşler vardır. Böyle düşünüldüğünde, bu kavramda, Türklerde ölenlerin ruhlarının göğe yükseldiği inancının izlerini görmek mümkündür. Türklerde ölüm merasimi karşılığında kullanılan yuğ / yığ / ığ kelimesinin de ağ- fiiliyle ilgisi düşünülebilir. Ağ- eylemi, yapılan törenin adı olmuş (yuğ) ve buradan da bu törenlerde ezgiyle söylenen şiirlere bu isim verilmiştir (ağıt, cektav, vb. gibi). Türklerin bilinen tarihinin ilk devirlerinden günümüze doğru gelindiğinde, ağıt kavramının hem yas, tören hem de bu törenlerde söylenen ezgili şiir/ türkü karşılığında kullanıldığı görülmektedir" (Görkem, 2003). Türkçenin bilinen ilk yazılı kaynakları, ağıt kavramını içermemektedir. Anadolu'da önceleri bu sözcük yerine "sagu" sözcüğünün, daha sonra ise "mersiye" sözcüğünün tercih edildiği görülmüştür.

Ağıtlar, özellikle acı veren ölümlerin ardından, kaybedilen kişinin ölümünün veya ölüm şeklinin

haksızlığına duyulan rahatsızlığı ve üzüntüyü ifade eden halk bilgisi ürünleridir. Ölümün trajik doğası her zaman içsel bir üzüntüye neden olabilir, ancak bazı ölümler, sosyolojik, psikolojik ve kültürel açıdan daha derin ve etkileyici sonuçlar doğurabilir. Özellikle salgın hastalıklar, düğün öncesi veya sonrasında ölümler, çocuk ve genç yaşta meydana gelen ölümler, suda boğulma gibi kazalara bağlı ölümler, insanların zihinlerinde ve duygusal dünyalarında derin izler bırakmıştır. Bu tür trajik ölümlerle başa çıkma sürecinde, ağıtlar lanetleme ve beddua (kargış) unsurlarıyla bu duygusal yükü ifade etmeye yönelir. Ölen kişinin ölümüne sebep olan nesne veya kişilere karşı duyulan nefret, ağıtların içinde zaman zaman beddua ve lanetlemelerle ifade edilir.

“Ağıt yakma” geleneği, modern toplumlarda veya toplumların modern kesimlerinde giderek yok olmaktadır. Ancak modernleşme eğilimine rağmen, “ağıt yakma” veya “ağıt söyleme”, özellikle daha geleneksel toplumlarda ve ölüm ve buna bağlı olarak insanın duyduğu acı hissi var oldukça devam etmektedir.

Ölüm kavramının öznesi ölen kişi olmakla birlikte, ölüm gerçekleştikten sonra süreç bitmemekte ve ölen kişinin yakınlarının yas süreci başlamaktadır. “Yas olağan durumlarda kaybedilen kişinin yakınları arasında yaşanan toplumsal bir iletişim hali olarak tanımlanabilmektedir” (Sezer, 2018, s. 97-113). Dolayısıyla yas ölüm olgusunu takip eden ve bir süreci ifade eden bir kavramdır.

Yas süreci genellikle kaybın ardından yaşanan duygusal, psikolojik ve sosyal tepkileri içerir. Bu tepkiler arasında şok, inkâr, öfke, depresyon, kabullenme ve iyileşme gibi farklı aşamalar bulunabilir. Yas, bir kaybın etkilerini işlemek, kabullenmek ve bu duygusal zorluklarla baş etmeye çalışmak anlamına gelir. Bireyin sevdiği birinin ölümü sonrasında yaşadığı yas sürecinin de aşamalarını “Yasın 5 evresi” adı altında ve inkar, öfke, pazarlık, depresyon ve kabullenme olarak Kübler-Ross sıralamıştır (Kubler-Ross, 2014).

Yasın toplumsal boyutu ise, kültüre, geleneklere ve bireysel deneyimlere göre farklı şekillerde ifade edilebilen bir konudur. Ölüm olgusu her toplum, din ve kültürde belirli ritüellerle takip edilir. Kişi bir yakını kaybedtiğinde, içinde bulunduğu acı durumu ve duyguları bireysel, davranışları ise toplumsal olarak nitelendirilebilir.

Toplum, ölümle başa çıkma sürecinde bireylere destek olmak ve bir toplumsal düzeni sürdürmek amacıyla belirli normlar ve kurallar oluşturur. Yas süreci, toplumdan topluma farklılık gösterse de genellikle belirli aşamalardan geçer ve belirli davranışları içerir. Ölünün gömülmesi/yakılması, dini/dini olmayan törenler, yas ve yas süreci, toplumun yapılması yolunda beklentisi olan ölünün yakınına yüklediği davranışlardır. “Ölenin geride bıraktığı yakınlarının geleneğe, göreneğe uymayan bireysel istekleri ya da vasiyet genelde dikkate alınmaz. Başka bir deyişle toplum, ölenin geride bıraktığı yakınlarının nasıl davranması ve neler yapması gerektiğini bir kalıp içerisinde sunar” (Erginer, 2004, s. 286-292).

3.2. Freud’un Yas ve Melankoli Kavramları

Freud, 1917 yılında yayımladığı Yas ve Melankoli, Tekinsiz ve Narsizme Giriş adlı üç makale ile kayıp, melankoliye ve yasa bilimsel bir açıklık getiren ilk teorisyenlerden birisidir.

Yas ve Melankoli ’de yasın ilk tanımını Freud şöyle yapar: “Yas her zaman, sevilen bir kişinin ya da onun yerine konmuş vatan, özgürlük, bir ideal vs. gibi soyut bir değer kaybedilmesine gösterilen tepkidir” (Freud, 2021). Yastaki ruh halini “acı veren” olarak tanımlar ve yasın yaptığı işi ise şöyle anlatır: “Gerçeklik sınaması sevilen nesnenin artık var olmadığını göstermiş olup, bütün libidonun o nesneyle olan bağlantılarından çekilmesini talep eder. Bu talebe karşı anlaşılır bir direnme başlar. Direnme o kadar yoğun olabilir ki, kaybedilen kişinin aslında hayatta olduğuna dair sanrısız psikoz sonucunda insan gerçeklikten yüz çevirir ve nesneye tutunur. Normal durum, gerçekliğe saygı gösterip kabul etmenin galip gelmesidir. Ancak, gerçekliğin verdiği görevin hemen yerine getirilmesi mümkün değildir; ayrıntılı biçimde ve çok vakit ile kateksis² enerjisi harcanarak yerine getirilir; kaybedilen nesnenin varlığı bu sırada ruhsal-zihinsel olarak devam ettirilir. Anıların ve beklentilerin her biri durdurulur, aşırı kateksis yüklenir ve libidonun ondan kopması gerçekleşir. Gerçekliğin emrini ödün vererek parça parça yerine getirmeyi içeren bu işin niçin olağanüstü acı verici olduğu hiç de kolay açıklanamaz. Bu ıstırapın bize doğal görünmesi dikkate değer” (Freud, 2021).

² Kateksis: Bir kişi ya da nesnenin zihnimizdeki simgesine bağlanan enerji miktarı; psişik enerji libidonun bir kişi, nesne veya düşünceye yönlendirilmesi.

Freud'un teorisi insanların, sevilen varlıkların kaybıyla birlikte ortaya çıkan libidinal enerjiyi geri kazanmak için çaba göstermeleri gerektiğini, aksi takdirde bu enerjinin "yok edildiğini" ileri sürmektedir. Freud, yas sürecindeki bireylerin libidinal enerjiyi başarıyla geri alamadıklarını ve bu nedenle destek ihtiyaçları olduğunu belirtmiştir. Ona göre, bir sonraki adım, kateksilerin yeni bir sevgi nesnesine aktarılmasıdır. Freud'a göre, yas ancak libidonun kaybedilen sevgi nesnesinden serbest bırakıldığı ve ego özgürleştiği zaman tam anlamıyla tamamlanabilir (Walter & McCoyd, 2009).

Freud kaybedilen kişiden ayrılmanın sağlanmasını içeren bir süreçten "yas çalışması" olarak bahseder. Yas çalışması, uzun bir zaman dilimi ve çaba gerektiren bir süreçtir. Bu sürecin temel hedefi, kayıp edilene karşı duyulan duygusal enerjinin, yani libidonun geri çekilmesidir. Bu şekilde, ego yeni ve sağlıklı bağlanmalar için özgürleşir. Bu süreç acılı ve zorlu bir deneyimdir; bazen kişi, gerçekle yüzleşmek yerine kaybın gerçek olmadığına inanmaya başlar. Ancak gerçek, zaman içinde kabul edilir.

Melankoli için ise Freud'un açıklaması: "Melankolinin ruhsal olarak ayırıcı özelliği, acı veren derin bir keyifsizlik, dış dünyaya yönelik ilginin kaybolması, sevme becerisinin yitirilmesi, her türlü etkinliğin ketlenmesi ve benlik saygısının, özgüvenin zayıflamasıdır; bu zayıflama kendini suçlama, kötülleme ve azarlama şeklinde dışa vurulur ve hezeyanlı cezalandırma beklentisine kadar varır" şeklindedir (Freud, 2021). Yasla melankoliyi karşılaştırmasında ise yasta benlik saygısının ve özgüvenin bozulmadığını, melankolide ise bunların son derece zayıfladığını belirterek bir ayrım yapar. Yası, melankolinin aksine doğal bir süreç olarak kabul eder.

Freud'un melankoli tanımdaki aşamaların içeriği şu şekildedir: nesnenin kaybı veya reddi, içsel çatışma, öz-inceleme ve kendi suçlama, içsel öznenin yitimi, suçluluk ve kendine zarar verme istenci. Tanımdaki bu aşamalar melankoli teorisi adı altında ise aşağıdaki şekilde adlandırılıp gruplandırılır:

Kayıp Farkındalık Aşaması: Bireyin yaşadığı kaybın farkına varma sürecini ifade eder. Birey, sevilen bir kişi ya da onun yerine konmuş vatan, özgürlük, bir ideal vb. gibi soyut bir değer kaybını yaşadığında, bu durumla yüzleşme ve bununla başa çıkma süreci başlar. Kayıp farkındalık aşamasında birey, kaybın gerçekleştiğini ve bu durumun duygusal etkilerini tanımaya başlar.

- ❖ **Duygusal İşleme Aşaması:** Kayıp yaşantısıyla başa çıkmak, sıklıkla duygusal işleme aşamasını içerir. Bu aşama, bireyin duygusal tepkilerini anlama, kabul etme ve bu duygularla başa çıkma çabalarını içerir. Duygusal işleme süreci, acı, öfke, inkâr gibi çeşitli duygusal tepkileri kapsar. Birey, duygusal olarak sağlıklı bir şekilde başa çıkma yollarını bulmaya çalışır.
- ❖ **Objeyi Serbest Bırakma Aşaması:** Psikolojide bir nesne veya ilişkiye duyulan bağlılığın azalması veya serbest bırakılması anlamına gelir. İlişki veya nesneyle bağlantı kopmamışsa, bu aşama başa çıkma sürecinin bir parçası olabilir. Kişi, kaybedilen nesne veya ilişkiye olan bağlılığını azaltır ve yeni deneyimlere, ilişkilere veya hedeflere odaklanma çabasına girer.
- ❖ **Freud'un yas ve melankoli kavramları arasında "sağlıklı/başarılı yas" ve "patolojik/başarısız yas" ayrımı yaptığı** söylenebilir. Başarılı yas acı vericidir ancak doğal bir süreçtir. Kaybın, farklı bir nesne ya da kişiye yönlendirilmesi ile süreç tamamlanır. Başarısız yas ise engellenmiş yastır, patolojik bir durumdur ve melankoliye yol açmaktadır. Nitekim makalede geçen şu cümleler durumu doğrular niteliktedir:

Melankoli, özelliklerinin bir kısmını yastan, diğer kısmını ise narsisistik nesne seçiminden narsisizme gerileme sürecinden alır. Bir yandan tıpkı yas gibi sevgi nesnesinin gerçekten yitirilmesine gösterilen tepkidir; ama buna ek olarak, normal yasta olmayan veya yasa eklendiği zaman bunu patolojik bir yasa dönüştüren bir koşulu içerir. Sevgi nesnesinin yitirilmesi aşk ilişkilerindeki ambivalansı³ harekete geçirmek içi mükemmel bir sebeptir. Bu yüzden ambivalans çatışması, obsesif/kompulsif nevroza yatkınlık olması halinde yasa patolojik bir biçim verir ve yastan sevgi nesnesinin yitirilmesine bizzat neden olunduğu, yani bunun istenmiş olduğu yönünde suçluluk duyma biçiminde ifade edilmesine zorlar. Melankoliye yol açan nedenler çoğu zaman, ölüm sonucunda yaşanan kesin kaybetme durumunun ötesine geçer ve bütün incinme, ihmal edilme ve düş kırıklığı hallerini kapsar; bunlar yüzünden bir sevgi-nefret zıtlığı ilişkiye katılabilir ya da zaten var olan bir ambivalans güçlenebilir (Freud, 2021).

Özetle Freud'un tanımına göre yas, kaybedilen nesnenin ardından geçen süreçte, libidonun kayıp nesneden

³ Ambivalans: Bir kişi veya durumla ilgili olarak karşıt duygu, düşünce ve isteklerin aynı anda var olması.

ayrışmasını içeren bir süreç ve bu sürecin bir deneyimler bütünüdür. Öte yandan melankoli, libidonun bu kayıp nesne ile bağlarını koparamamış olması durumu ve bireyin kaybettiği nesneyi kendi içinde bir kayıp olarak içselleştirmesi/özdeşleştirmesi söz konusudur.

Değersizlik hissi dış dünyadan kendi egosuna yöneldikçe karmaşıklaşan melankoli halinin etkilerinden söz eden bu makaleden özetle 3 ana sonuç çıkarılabilmektedir:

- ❖ Egonun, nesnenin ve benliğin ayrışması genellikle ayrılık ve yas süreçleriyle gerçekleşir. Ayrılıklarda, birey ancak bu ayrışmanın kabul edilip işlenmesiyle yas tutabilir. Gerçekliği değerlendirme yetisi benlik, ego ve nesnenin ayrıştırılmasıyla birlikte gelişir.
- ❖ Ego ve nesne ilişkilerinin ayrıştırılması gerekir, ayrışmadığında benlik kendini ketler. Yas çalışmasının ve ayrıştırmanın yapıp yapılamaması, ruh sağlığını ve ruhsal yapılanmayı belirler.
- ❖ Melankoliyi yaratan, ego ve nesne ilişkisinin ayrışmamış olması, bağımlılık halindeki ego ve nesne ilişkisinin kopması ve benliğin ketlenmesidir.

3.3. Türk Ağıtlarının Genel Özellikleri

Türk kültüründe, ağıt geleneği tüm yörelerde köklü bir varlığa sahiptir. Anadolu, bu geleneğin en belirgin ve etkileyici olduğu bölgelerden biridir ve sosyolojik analizlerde önemli bir rol oynamaktadır. Ağıt yakıcıları (ağıtçıları), genellikle Anadolu'nun geleneksel atmosferinden etkilenmiş önemli figürlerdir. Türklerin duygusal bir millet olduğu, duygularını da ağıt ve türküler aracılığı ile ifade ettikleri söylenmelidir. Nitekim Atılğan bu durumu şöyle ifade etmektedir: “Türkler duygulu bir millettir. Duygusunu yaktığı ağıtlarla, türkülerle dile getirir. Onun için Anadolu'nun en ücra köşesinde bile ağıt yakan birini bulmak mümkündür.” (Atılğan, 2014).

Ağıtların edebi özellikleri, ölçü, uyak gibi biçimsel unsurlardan ziyade, içerik ve duygu yüklü ifadeler üzerinden şekillenir. Ağıtlar, geleneksel olarak bir konu üzerine serbest bir biçimde söylenir ve bu nedenle belirli bir ölçü veya ritim şemasına bağlı kalmazlar. Ancak, ağıtların içinde kullanılan deyişler, özel ifadeler ve tekrarlar gibi kalıplaşmış söz öbekleri, onlara özgü bir nitelik kazandırabilir. Boratav, ağıtların nazım şekilleri ve kafiye düzenlerini ayrı başlıklar hâlinde inceleyerek, “nazım düzeninde tutarlılık, kararlılık bulunmayan ağıtlar”, “düzenli nazımla söylenmiş ağıtlar” ve “konuşma biçiminde söylenmiş ağıtlar” olarak üçe ayırır (Boratav, 1982). Anadolu’da en çok görülenler nazım düzeni tutarlı olmayan ağıtlardır.

Ağıdın iç ritmi ve hece dizilimi, ağıdın etkileyciliği üzerinde önemli bir rol oynar. Ağıtlar genellikle duygusal bir yoğunluğa sahiptir ve bu duygusal ifade, sözlerin ritmik yapısı ve hece dizilimiyle desteklenerek güçlenir. İçsel bir ritim, dinleyiciye duygusal bir derinlik ve etki katma potansiyeline sahiptir. Hece ölçüsü ve ritim, ağıdın müzikal yapısını belirler. Bir ağıt, sözlerin güçlü bir ritimle birleştiği ve etkileyici bir performansla sunulduğu zaman daha etkili ve unutulmaz olabilir.

Türk ağıtlarının en bariz özelliklerinden birisi, ağıt söyleyen kişilerin hemen hemen hepsinin kadın ağıtçılarından oluşmasıdır (Kemal, 1993); (Elçin, 1992). Ağıtlar genellikle ölü evinde, bazen de ölenin mezarı başında söylenir.

3.4. Kırıkkale Ağıt Geleneği ve Kırıkkale Ağıtları

Kırıkkale’deki ağıt geleneği, söylem ve yorum bağlamında Abdallık kültürü ve bozlak ile ilgilidir. Müzisyen “Abdal toplulukları”, müziği bir meslek olmaktan çok, hayatın ayrılmaz bir parçası hatta kendisi olarak benimsemişlerdir. Abdallar uzun yıllar “gezgin âşıklık” geleneğini devam ettirmişler, ancak yakın zamanda yerleşik hayata geçmişlerdir. Bozlak, Türk edebiyatında kısa hikâye, Türk halk müziğinde ise uzun hava olarak adlandırılan bir türdür. Bozlakların konusu genellikle Orta Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Doğu Anadolu’nun batısı ve Batı Anadolu’nun doğusunda yaşanan aşiret kavgaları, kan davaları, aşk maceraları, gurbet, hastalık ve ölüm gibi hayatın derinliklerine dokunan konulardan oluşur. Bozlaklar başlangıçta tam anlamıyla bir ağıt özelliği taşıdığı halde zaman içinde konu, üslup ve ifade açısından geniş bir çeşitlilik ve zenginlik göstermiştir. Bu gelişimlere rağmen, bozlaklar temeldeki ağıt hüznünü ve lirizmini her zaman korumuştur.

Kırıkkale’de halk müziği özellikle düğünler ve cenaze törenlerinde yoğun bir şekilde icra edilmektedir. Düğünlerde, iki kişinin hayatlarını birleştirmesi ve yeni bir yuva kurmasıyla duyulan sevinç, bozlaklar ve kırık havalar aracılığıyla ifade edilirken, cenaze törenlerinde ise kaybedilen birinin ardından duyulan hüznün ağıtlarla

dile getirilmektedir. Yörede meydana gelen olağan dışı ölümler, trafik kazaları, şehitlik ve cinayet gibi durumlar sebebiyle ağıtlar yakılmaktadır. Ayrıca Kırıkkale'den geçen Kızılırmak, birçok kişinin ölümüne neden olmuştur ve bu sebeple birçok ağıt bu trajediyi yansıtmaktadır.

“Kırıkkale Abdal/aşiret müziğinin temsilcileri arasında “Hacı Taşan, Aşır Çevik, Kamil Öge, Seyit Çevik, Seyfettin Taşan, Kudret Taşan, Metin Öge, Hakkı Baran, Haydar Baran, Kaya Kesin, Erol Cöke, Halil Cöke, Haydar Cöke, Muharrem Çevik, Sondur Taşan, Çetin İçten, Abidin Taşan, Nusret Taşan, Suat Taşan, Verdi Taşan” sayılmaktadır” (Tokel, 1999).

Tespit edilebilen ve isimleri olan Kırıkkale Ağıtları şunlardır:

Tablo 1. Kırıkkale Ağıtları

Ağıt Adı	Yöre	Ağıdı Yakan Kişi
Molla Mehmet	Kırıkkale	Hacı Taşan
Kırat ile İndim Kara Dikme'den	Kırıkkale/Keskin	Hacı Taşan
Ankara'da Yedim Taze Meyvayı	Kırıkkale/Keskin	Hacı Taşan
Turnam	Kırıkkale/Keskin	Hacı Taşan
Denek Dağı Bozlağı	Kırıkkale/Keskin	Arap Esmâ
Yorulдум Ağıdı	Kırıkkale/Keskin	Dalakçılı Ahmet Çavuş
Kızılırmak Ağıdı	Kırıkkale/Bahşılı	Mehmet Şanlı
Kızılırmak cana doymaz	Kırıkkale/Bahşılı	Esmâ Aşman
Dertlerine Annesinin Üzüleceği	Kırıkkale/Keskin	Güllü Ebe
Dağsolaklısı Ağıdı	Kırıkkale/Keskin	Emine Yüksel
Cemile'ye Ağıt	Kırıkkale	Atıfat Şimşek
Dambasanlı Katil İbrahim	Kırıkkale/Keskin	
Pehlivanlı Abidin Bey 1-2-3-4	Kırıkkale/Delice	
İki kuruş	Kırıkkale/Keskin	Sevda Çit
Yiğidim Askerim	Kırıkkale/Keskin	Feride Bal
Kara Sevda	Kırıkkale/Keskin	Ahmet Toprak
Dört Duvar Ağıdı	Kırıkkale/Keskin	Elif Açıık
Körpe Ağıdı	Kırıkkale/Keskin	Zeynep Yiğit
Ocağım Tütmüyor	Kırıkkale/Keskin	Hüseyin Duru
Rukiye'ye Ağıt	Kırıkkale	Leyyüze Duru

Bunların dışında yaşanan sel dolayısıyla yakılmış 2 adet sel ağıdı, evlat, eş ve kardeşler için yakılmış toplam 12 ağıt daha vardır (Ek.1).

3.5. Kırıkkale Ağıtlarının Freudyen Bakışla İncelenmesi

Kırıkkale ağıtlarının konularının büyük ölçüde bireysel kayıplar olduğu söylenebilmektedir. Bu ağıtlar, bireysel kayıpların toplum kültürüne aktarılması, toplum hafızasında yer edinmeleri işlevine hizmet eder.

Freud'un ego “ben” kavramına ek olarak, bir bireysel ben bir de “toplumsal ben” den bahsetmek gerekir. “Bireysel ben”, kişinin olduğunu düşündüğü şeyi oluşturan özel ve içsel duygu, düşünce, değer ve hatıraların bütünüdür. “Toplumsal ben” ise kişinin, diğerlerinin gözünde hayal ettiklerinin bir parçasıdır. Ölümde bu iki benlikten en az birisi hayatta kalmaya ve yaşamaya devam eder (Kellehear, 2012). Kırıkkale ağıtlarının içeriğinden hareketle ölen kişinin toplumsal benliğinin yaşatılmaya çalışıldığı, hayattayken kim olursa olsun ölen kişinin iyi bir toplumsal benlik kurgusuyla yeniden yaratılmaya çalışıldığı söylenebilir.

Diğer yandan Kırıkkale ağıtlarını, Freud'un “sağlıklı/başarılı yas” ve melankoliye yol açan “patolojik/başarısız yas” kavramları çerçevesinde değerlendirmek gerekirse, ağıtların her iki kavrama da dahil olduğu yorumu da yapılabilir. Şöyle ki, ağıt yakma ile ölen kişinin ardında bıraktığı “acı veren” ruh hali içinde olan yakınlar, kendini ifade etmek için bir araç bulmuş ve yas sürecini yani yas çalışmasının bir evresini yaşamaktadır. Bu onları iyileşmeye, yani kaybedilen kişiden ayrılmaya doğru yönelten bir süreçtir. Freud'un ifadesiyle kaybedilene duyulan duygusal enerjinin (libidonun) geri çekilme aşamalarından biri, egonun

özgürleşmesi ve yasın tamamlanması yönünde bir adımdır.

Diğer yandan ağdın “patolojik/başarısız yas” kavramı içinde yani ölenin ardında kalan yakının melankolik bir ruh haline bürünmesine yol açtığı da söylenebilir. Zira ağıtların sözlerine bakıldığında kişinin kaybın gerçekliği ile henüz yüzleşemediği, bir isyan duygusu içinde bu ağıtları yaktığı görülebilir. Freud’un tanımlarıyla melankolik kişiliğin özellikleri arasında kendini suçlama, kötüleme vardır ve cezalandırma beklentisi de söz konusudur. Bu cezalandırma beklentisi kendine ya da dış dünyaya yönelik olabilir. Öfke ve isyan burada devreye girer ve ağıt yakma şeklinde kendini gösterebilir. Her iki durum için de Kırıkkale ağıtları içerisinde örnekler bulunmaktadır.

Molla Mehmet ağıtında, Molla Mehmet’in kaybı etrafında şekillenen bir yas sürecine tanık olunmaktadır ki bu Freud’un yas çalışması konusundaki görüşlerini destekler niteliktedir. Ağıtta kullanılan ifadeler, Molla Mehmet’in ölümüyle birlikte ortaya çıkan acı ve içsel boşluğu vurgular. Molla Mehmet’in kaybı sadece fiziksel bir ayrılıkla sınırlı kalmaz, aynı zamanda içsel bir çatışma ve boşluk hissi de yaratır. Freud’un melankoli teorisine göre, melankoli, içselleştirilemeyen bir kaybın neden olduğu içsel çatışmalarla karakterizedir. Bu metinde, Molla Mehmet’in cansız bedenini bulmanın ardındaki acı ve içsel boşluk, melankoliye işaret eden belirtilerdir. Yas sürecinde birey, kaybı kabullenmeye ve zaman içinde bu kaybın etkileriyle başa çıkmaya çalışırken, melankolik izler, içselleştirilemeyen kaybın yarattığı çatışmaların belirtileridir. Ağıt, bu iki süreci bir araya getirerek, Freud’un yas ve melankoli kavramları arasındaki temel farkları vurgular.

Kırat ile İndim Kara Dikme’den ağıtı ise, bir tütün kaçakçısının eşkıyaya dönüşme süreci ve hapis sonrasında pusuya düşürülerek öldürülmesini anlatır. Freud’a göre yas sadece sevilen bir kişi değil, vatan, özgürlük, bir ideal vs. gibi soyut bir değerle de ilgili olabilir. Bu ağıtta bir kahramanlaştırma da söz konusudur. “Ölüm iyi bu cefayı çekmeden” ve “olura olmaza boyun bükmeden” dizeleri bu kahramanlaştırmanın yanı sıra kahramanın hayattayken çektiği çileye de vurgu yapar. Kahramanın arkasından bu ağdı yakanlar için ise bir melankoli değil, kahramana duyulan özlem çerçevesinde bir yas süreci söz konusudur. Destan-ağıt olarak adlandırabileceğimiz bu ağıt tipi için, Boratav “âşıkların, ünlü kişilerin ölümüne yakınlıkla onlara adadıkları şiirlerdir ve bunların kimi türkü kimi destan diye adlandırılıyor olsa da, hepsi ağıt geleneğinin âşık edebiyatındaki yaratmalarıdır” olarak bir tanım vermektedir (Boratav, 1982). Dolayısıyla bu destan-ağıt için yapılacak Freudyen yorum, bir ideanın, bir kahramanın kaybına yönelik verilmiş bir tepkidir şeklinde olacaktır.

Pehlivanlı Abidin Bey ağıtlarını da destan-ağıt kategorisinde değerlendirmek mümkündür. Bu ağıtlarda kahraman Abidin Bey’dir ve onun ölümünün toplumsal bağlamdaki etkileri yansıtılmıştır. Örneğin "İstanbul kara kuşandı" ifadesi, toplumsal bir etkileşimin ve kaybın geniş bir topluluğu nasıl etkileyebileceğini ifade eder. Freud’un melankoli teorisinde, bireyin içsel durumu ile toplumsal etkileşim arasındaki ilişki önemli bir rol oynar. Ancak Pehlivanlı Abidin Bey ağıtlarında intikam olgusunun önemli bir yer tuttuğunu da söylemek gerekir. İntikam olgusu, birinin ölümünden dolayı başka bir kişi veya kişiler sorumlu tutuluyor, suçlanıyorsa bu ölümün her yönüyle hatırlanması bağlamında ağıtlarda yer almaktadır. Çünkü kötü ölümler, ancak karşı taraftan/suçlananlardan birinin canının alınmasıyla ya da karşı tarafın bir bedel ödemesiyle topluluk için sonuca ulaşmış kabul edilir. Freud’un "Yas ve Melankoli" makalesinde intikam kavramı doğrudan ele alınmamakla birlikte, makaledeki temel kavramlardan bazıları, özellikle melankoli bağlamında, intikam düşünceleri ve duyguları ile ilgili bazı perspektifler sunabilir. Bir kişi kaybettiği nesne veya sevilen kişiye duyduğu özlemle başa çıkamazsa, bu içsel çatışma intikam düşünceleriyle ilişkilenebilir. Melankolik bir birey, kaybettiği nesneye olan bağlılığını idare etmekte zorlandığında, bu bağlılıkla birlikte içsel bir öfke ve suçluluk duyguları da hissedebilir. Bu durumda, intikam düşünceleri, kaybedilen nesnenin geri getirilmesine yönelik bir çare olarak ortaya çıkabilir.

Buna karşın Dambasanlı Katil İbrahim de destan-ağıttır ancak burada ardından ağlanan İbrahim’in öldürdüğü Mustafa’dır. İbrahim’e ise beddua edilmektedir. Freud, melankoli sürecinde bireyin, kaybedilen nesneye yönelik öfke ve suçluluk duygularını içselleştirdiğini öne sürer. Bu içselleştirilmiş öfke, bireyin kendisine karşı yönlendirilebilir ve bazen de dışa vurulabilir. Direkt olarak beddua üzerine odaklanan bir açıklaması olmasa da, bedduayı, bir kişinin içsel çatışma ve öfke duygularını dışa vurma için kullanabileceği bir mekanizma olarak ele aldığımızda, Freud’un melankoli teorisinde bedduanın yeri olduğu söylenebilir.

Ankara’da Yedim Taze Meyvayı ağıtı, Sefer Ceyhan’ın yaşadığı hastalık sürecini ve bu süreçteki çaresizlik duygularını dile getirirken, Freud’un melankoli teorisine benzer unsurları içermektedir. Sefer’in hastalık başlangıcı, Freud’un "Kayıp Farkındalık Aşaması"na benzerlik gösterir. Metindeki ifadeler, Sefer’in hastalığının

ne olduğunun anlaşılmasını ve bu belirsizliğin yarattığı bir kaybın farkına varma sürecini yansıtır. Doktorlara başvurma ve çözüm bulamama durumu, kaybedilen sağlığın doğru bir şekilde tanımlanamamasıyla ilişkilidir. “Duygusal İşleme Aşaması”nda, Sefer’in tedavi sürecinde yaşadığı çaresizlik ve doktorların çözüm bulamaması, hastalık nedeniyle yaşanan içsel bir çatışmayı yansıtır. Freud’un melankoli teorisindeki gibi, hastalığın nedenleri üzerine düşünme süreci, Sefer’in duygusal zorluklar yaşamasına neden olur. “Objeyi Serbest Bırakma Aşaması”nda ise metindeki “Mezarımı derin eşin dar olsun” ifadesi dikkat çeker. Bu ifade, Sefer’in hastalığına ve çaresizlik içindeki içsel çatışmaya bir çözüm bulamadığını ve objeyi serbest bırakma aşamasını tamamlayamadığını gösterir. Freud’un teorisine göre, melankoli süreci tamamlanamaz ve bu süreçte çözülme veya iyileşme aşamasına geçilemez. Metindeki “Ben ölüyüm ahablarım sağ olsun” ifadesi, Sefer’in bu süreci tamamlamakta zorlandığını ve hastalığın getirdiği çaresizlikle doğan melankolik bir durumu yansıtır. Sonuç olarak, Ankara’da Yedim Taze Meyvayı ağıtı, Sefer’in hastalık sürecini ve bu süreçteki çaresizlik duygularını Freud’un melankoli teorisine uygun bir şekilde yorumlamamıza olanak tanır. Sefer’in yaşadığı içsel çatışma ve hastalığın nedenleri konusundaki belirsizlik, Freud’un melankoli teorisinde ele alınan temel unsurları yansıtmaktadır.

Turnam ağıtında yas vardır. Yas, tüm insanların sevdiklerini kaybettiğinde yaşadığı bir durumdur. Freud’un, bunun vatanın, özgürlüğün ya da bir idealin kaybı için de geçerli olabileceğine dikkat çektiğini daha önce açıklamıştık. Bu ağıttaki turna da ayrılığı ve özlemi simgelemektedir. Freud yasta kaybın artık orada olmaması nedeniyle dünyanın yoksul görüldüğünü, melankolide ise egonun yoksullaştığını söyler. Ağıtta mahkumiyet, özgürlükten yoksun kalma durumu yer almaktadır ve bu durum, kaybedilen şeyin kabul edilememesi ve içsel bir çatışmanın devam ettiğine işaret olabilir. Yas teorisine göre ise, kaybın gerçekte yüzleşilmesi ve zaman içinde bu kaybın etkilerinin azalması süreci yaşanır. Şiirdeki mahkumun duyduğu hasretlik, yas sürecinin bir aşamasını temsil eder. Bu süreçte, kayıp nesnenin geri dönüşü olmayan bir şekilde kaybedilmiş olması, kişide çatışmalar doğurur ve melankoliye sebep olur.

Denek Dağı Bozlağı adlı ağıt, Freud’un toplumsal melankoli teorisini yansıtan bir örnektir. Ağdın sözleri, bireyin kişisel kayıplarının ötesinde toplumun genelinde hissedilen bir melankoli durumunu açıklar. Bağına düşen alaca, kanlı salaca, üç kuruşun ilaca yetmemesi gibi ifadeler, toplumsal bir kaybı, zamansız ölüm, melankoli ve yas süreçlerinin simgesidir. “Üç kuruşum yok ki salam ilaca” ifadesi, maddi zorlukları ve ekonomik sıkıntıları yansıtır. Toplumun genelindeki ekonomik sıkıntılar, bireylerin ruhsal durumunu etkileyerek toplumsal bir melankoli oluşturabilir. Toplumsal çatışmalar, içsel bir huzursuzluk ve çaresizlik duygusu yaratır ve Freud’un toplumsal melankoli teorisine göre, ekonomik zorluklar toplumun ruhsal durumunu etkileyerek melankoliye yol açabilir.

Freud’a göre melankoli, dışsal bir kayıptan kaynaklanabilir, ancak bu kaybın ve sonuçlarının bilinçsiz bir şekilde algılanması tipiktir. Kayıp nesnenin gerçekliğini kabul etme ve bu gerçekte yüzleşme süreci, melankoli durumunda bireyin içsel bir çatışma ile karşı karşıya olduğu bir aşamayı temsil eder. Bu aşama, kişinin bilinçsizce, kaybın gerçekliğini tam anlamıyla kabul etmekten kaçındığı ve bu gerçekte yüzleşmeye direndiği bir noktayı ifade eder. “Bu nasıl ecelmiş böyle zamansız” ifadesi, metinde beklenmeyen ve zamansız bir ölümün toplum içinde yarattığı şok ve acıyı vurgular. Freud’un melankoli teorisine göre, bu tür olaylar bireyde derin bir derin bir üzüntü ve kayıp duygusu yaratır. Ancak bu kayıp ve acının farkına varmak, bu gerçekte yüzleşmek ve duygusal olarak işlemek, melankoli sürecinde dirençle karşılaşılan önemli adımlardır. Metinde geçen “Uyan hey derdine yandığım uyan” ifadesi, bu dirençle başa çıkmaya, duygusal acıyla yüzleşmeye ve gerçekte barışmaya çağrıda bulunan bir ifadedir. Bu, Freud’un melankoli sürecindeki kişisel ve toplumsal dirençlere vurgu yapma görüşüyle uyumludur. “Bu nasıl ecelmiş böyle zamansız” ifadesi, metindeki beklenmeyen kayıp durumunu ve toplumun bu kayba tepkisini vurgulayarak Freud’un melankoli teorisine göndermede bulunur. Bu, bireyin ve toplumun duygusal tepkilerini anlamak ve kayıpla baş etmek için bilinçli ve bilinçdışı düzeyde karşılaştığı çatışmaları yansıtan zengin bir ifadedir. “Çifte bacıların yola koyulur” ifadesi, topluluğun içinde yaşanan acı bir olaya ve bu olayın yarattığı üzüntüye işaret eder. “Taze gelin de acılara boğulur” ifadesi, toplumsal bir acıya karşı ortak bir tepkiyi temsil eder. Topluluğun bu acıya karşı dayanışma içinde olduğunu ve birlikte üzüldüğünü ifade eder. Denek Dağı Bozlağı, toplumsal melankoli teorisini yansıtan bu unsurlarla, bireyin ve topluluğun içsel çatışmalarını ve kayıplarını ifade eden bir örnek sunmaktadır.

Kızılırmak’ın, Orta Anadolu’nun sözlü edebiyat ve halk müziği geleneğinde önemli bir konuma sahip olduğunu daha önce belirtmiştik. Kızılırmak ağıdı Freud’un melankoli ve yas teorileri bağlamında kayıp,

çaresizlik ve toplumsal melankoli temalarını içermektedir. İnsanların karşılaştığı felaketler karşısında duyulan çaresizlik, yas sürecini etkileyebilir. Doğal afetler ve afetler sonucu yaşanan trajik olaylar, bireylerin ve toplumun duygusal süreçlerinde derin etkiler bırakabilir ve bu tür ağıtlar, bu duygusal yükleri ifade etmek için kullanılabilir.

Yorulmuş Ağırda'nın temel teması, kaybın ve melankolinin izlerini taşır. Derdin ifadesi, kaybedilen bir yavrunun acısı olarak öne çıkar. Freud'un melankoli teorisinde belirtildiği gibi, kayıp nesne ile bağlantılı derin bir üzüntü ve içsel çatışma yaşandığı düşünülür. "Ben yavrumu yatanda yitirdim" ifadesi, belirli bir sorumluluğun üstlenildiğini ve bu durumun ağıt yakana suçluluk hissi verdiğini göstermektedir. Bu durum da daha önce gördüğümüz melankoli aşamalarında yer alır. "Yorulmuş da yol üstüne oturdum" ifadesi, şairin yas sürecinin bir parçası olarak yaşadığı duygusal ve fiziksel yorgunluğu yansıtır. Freud yas sürecinde ağırlığın hissedilmesi, enerji kaybı ve içsel çatışmaların normal olduğunu ifade eder. "Kınaman komşular ben oldum deli" ifadesinde ise yasin toplumsal boyutu görülür.

Dertlerine Annesinin Üzüleceği Ağırda "Ağladım anlayamıyorum" dizeleriyle başlar ve yaşanan acı bir olayın ardından bir kadının, çaresizlik ve kayıp duygularını dile getirir. Freud'un melankoli ve yas teorileri bağlamında, "Dengi dengine bağlayamıyorum" ifadesi, kaybedilenin yerine bir şeyin koyulamadığını ve bu kaybın telafisinin mümkün olmadığını anlatır. Freud'un yas teorisinde kaybın kabullenilmesinin zorluğu ve bu durumun melankoliye yol açabileceği düşüncesi burada karşımıza çıkar. "Yorulmuş gelinde yoldan eğleyemiyorum" dizeleri, yaşanan acının kişinin normal yaşantısını nasıl etkilediğini anlatır. Bu ifade, acının kişinin enerjisini tüketen bir güç olduğunu ve normal günlük işlere odaklanmayı zorlaştırdığını gösterir. "Söyleyin anama anam ağlasın" ifadesi ise bir çağrıdır. Bu çağrıda, yaşanan acının paylaşılmak istendiği ve annenin bu acıya ortak olması istenir. Freud'un sosyal bağlamda acıların paylaşılmasının önemine vurgu yaptığı düşünüldüğünde, bu ifade anlamlı hale gelir. "Sancı gelir gül benzimi soldurur, Bu der beni iflah etmez öldürür" dizeleri, yaşanan acının fiziksel ve duygusal etkilerini anlatır. Sancının gelmesiyle birlikte, kişinin içsel bir çöküş yaşadığı ve bu acının iyileşmeyeceği düşüncesi üzerinde durulur. "Anamdan başkası beni neylesin" ifadesi ise annenin önemine vurgu yapar. Freud'un teorisine göre, anne figürü güvenli bir bağlam sağlar ve bu bağlamın kaybı, melankoliye yol açabilir.

Benzer şekilde Dağsolaklısı Ağırda, Asker Oğluna Ağıt, Oğluna Ağıtlar, Cemile'ye Ağıt, İki Kuruş, Yiğidim Askerim, Körpe Ağırda, Evlat Ağırda, Kızına Ağıt ve Rukiye'ye Ağıt da kaybedilen evlatlar ile ilgili ağıtlardır. "Azrail anasına çok görmüş yavrumu", "Dağ başında kaldım ben yalnız", "Benim gözüm ağlamaktan beziyor", "Kaldım sensiz dağda bir başıma" gibi ifadeler acının fiziksel ve duygusal etkilerini, acılı yakınların eski normal hayatlarına dönmekte yaşadıkları zorlukları ifade etmektedir. Bu ifadeler bize ayrıca yas çalışmasının (sürecinin) tamamlanmaktan çok uzak olduğunu da bir göstergesidir.

Eş, kardeş gibi yakınlarla yakılan ağıtlar da Freudyen bağlamda, evlatlar için yakılan ağıtlarla benzer özellikler taşıdığından aynı yorumlara tabidir.

Kırıkkale ağıtlarında farklılık gösteren bir ağıt ise Kara Sevda ağıtıdır. Bu ağıtın öznesi ölüm değil, kaybedilen ve artık ulaşılmaz olan sevgilidir. Ağıttaki temel tema kayıp ve melankoliye işaret eder. Ağırda yakan, sevda yüklediği bir ilişkiyi kaybetmiş ve bu kaybın ardında anam, babam gibi önemli bağlantıları bırakarak yalnız kalmıştır. Freud'un melankoli teorisinde, kaybedilen bir nesne veya sevilen bir kişiyle kurulan bağın kopması, melankoli sürecini başlatan önemli bir faktördür. "Kıydı bana kader hiç ağlamadı" ifadesinde, kaderle yaşanan bir çatışma ve kaderin insana acımasızca davrandığı duygusu bulunmaktadır. Bu, Freud'un melankoli teorisindeki içsel çatışma ve suçluluk duygularına işaret edebilir. "Nerde benim kara sevdam iki gözüm" ifadesi ise, kaybedilen ilişkiye olan özlemi ve bu ilişkinin önemini vurgular. Freud, melankoliyi kaybedilen bir nesne veya kişiye olan bağlılıkla ilişkilendirir. "Anam babam bensiz" ifadesi, toplumsal destek sisteminin eksikliğini ve yalnızlık hissini ifade eder. Freud'un melankoli teorisinde, sosyal destek sisteminin önemi vurgulanır, çünkü bu destek sürecin iyileşme sürecine katkıda bulunabilir.

4. Sonuç ve Öneriler

Kırıkkale'de yakılan ağıtlarla ilgili bu analiz, ağıt yakanların kayıp, içsel çatışma ve melankoli süreçleriyle başa çıkma çabalarını anlamaya yöneliktir. Kırıkkale ağıtlarının ana temalarının bir evlat, eş, kardeş gibi yakınların kaybına ilişkin olduğu, az sayıda destansı ağıtların var olduğu ve tüm ağıtların psikolojik değerlendirmesinde Freud'un "yas ve melankoli" kuramlarının geçerliliği olduğu varılan sonuçlardan biridir.

Ağıtların Freudyen bağlamda incelenmesi esnasında varılan bir diğer sonuç da, ağıdı yakan ölen kişi yakınlarının ağıtları aracılığı ile içinde bulundukları melankolik süreçten çıkma çabaları olduğu şeklindedir. Freud'un "yas çalışması" bu kişilerde sonuçlanamamıştır. Melankolik aşamaya varmış olan bu kişiler, hüznlerini, öfkelerini, suçluluklarını, isyanlarını bu ağıtları yakarak dışa vurmaktadırlar. Ağıt dizelerinde yer alan ve melankoli aşaması olarak yorumladığımız ifadeler de bu durumun bir göstergesi niteliğindedir. Zira ağıt yakmak, içsel duygusal yükleri ifade etmenin bir yolu olarak tanımlanabilir. Melankolinin kaybın anlamını anlama ve bu kaybı entegre etme sürecini içerdiği öngörüldüğünde, ağıt yakmak, bu kişilere bu anlam arayışında bir platform sağlamaktadır. Ağıt topluluk içinde paylaşıldığında, bireye toplumsal destek ve bağlantı sağlayabilir, bu da melankoli sürecini sonlandırmada etkin bir yol şekline bürünebilir.

Kaynakça

- Atılğan, H. (2014). Sarıkamış Üstüne Yakılan Türküleşmiş Ağıtlar. *Karaisalı Haber*.
- Boratav, P. (1982). *Folklor ve edebiyat 2*. İstanbul: Adam Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2013). *Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. Ankara : Eğiten Kitap.
- Elçin, Ş. (1992). *Ağıt- Türk Dünyası El Kitabı*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.
- Erginer, G. (2004). Bir Halk Bilimcinin Gözünden Ölüm. *Cogito*, s. 40, 286-292.
- Freud, S. (2021). *Yas ve Melankoli*. (L. Uslu, Çev.) İzmir: Cem Yayınevi.
- Görkem, İ. (2003). *Ağıtlar, Türk Dünyası Edebiyat Tarihi*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Kellehear, A. (2012). *Ölümün Toplumsal Tarihi*. (T. Kılınç, Çev.) Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Kemal, Y. (1993). *Ağıtlar*. İstanbul: Toros Yayınları.
- Kubler-Ross, E. (2014). *On Grief and Grieving: Finding the Meaning of Grief Through the Five Stages of Loss*. New York: Scribner.
- Merriam, B. S. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*, Çev. edt: Selahattin Turan. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Sezer, Ş. (2018). Yasın Protestoya Dönüşümünü İncelemek: Cumartesi Anneleri Hareketi Örneği Araştırma Makalesi. *Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi*, s. 1(2): 97-113.
- Şimşek, H., & Yıldırım, A. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Tabachnick, B., & Fidell, L. (2013). *Using Multivariate Statistics*. Boston : Pearson.
- Tokel, B. (1999). *Neşet Ertaş Kitabı* . Ankara: Başer Matbaası.
- Walter, C., & McCoyd, L. (2009). *Grief and Loss Across The Lifespan: A Biopsychosocial Perspective*. New York: Springer Publishing.

EXTENDED ABSTRACT

In this research, it is aimed to examine the Kırıkkale tradition of lamentation and Kırıkkale laments with a special emphasis in this context, as well as how they function as a tool of emotional expression, search for meaning and social solidarity. It was also examined within the framework of Freud's concepts of mourning and melancholy. The research adopted qualitative research methodology.

Death, which is the end of a person's biological existence, also causes psychological reactions in loved ones who continue to live. The individual's personal mourning process also initiates a social process that stems from the fact that humans are social beings. The social indicator of mourning is shaped by different rituals adopted by each society.

A person has to accept a great emotional burden every time he faces the fact that death is the end of life. Mourning reflects a person's inner state and reactions as an expression of this difficult process. When we look at

human history, we see that people have developed and implemented various rituals to express their emotions during the mourning period. These rituals help people cope with their losses while also serving to strengthen social and emotional bonds. Mourning is not only an individual experience, but also a process of social interaction and sharing. Lamentation is one of these rituals and occupies an important place in Turkish society. Lament is a traditional genre that is structurally expressed through both words and music, but is fundamentally related to death.

In his article "Mourning and Melancholia" published in 1917, Freud emphasizes the importance of mourning the object of love in a healthy way. According to Freud, in a world that loses its meaning after loss, the individual's ability to mourn in a healthy way allows him to avoid a state of pathological melancholy. Freud states that for this process to function healthily, the individual must identify with the loss of the object of love. It states that in order for the free libido that emerges after this identification to be separated from the lost object in a healthy way, the individual must transfer this situation to new love objects.

Laments are special works that express human suffering in a poetic way. These works reflect both the positive and negative aspects of past events and take part in the culture of these societies. Etymologically, the root of the word lament is "ağ"; It is accepted that it is derived from verbs and stems such as "ağ-, ağla-". "There are opinions that the root of the word lament is ag-: rising to the sky. When thought this way, it is possible to see traces of the Turkish belief that the souls of the dead ascend to the sky in this concept. The word *yuğ* / *yığ* / *ığ*, which is used for death ceremonies in Turks, may also be related to the verb *agh-*. The action *Ag-* became the name of the ceremony (*yuğ*) and from there, this name was given to the poems sung with melody in these ceremonies (*eleges*, *coktav*, etc.). "From the early periods of the known history of the Turks to the present day, it is seen that the concept of lament is used both for mourning, ceremony and for the melodious poem/folk song sung in these ceremonies" (Görkem, 2003). The first known written sources of Turkish do not include the concept of lament. It has been observed that in Anatolia, first the word "sagu" was preferred instead of this word, and later the word "mersiye" was preferred.

In Turkish culture, the tradition of lament has a deep-rooted presence in all regions. Anatolia is one of the regions where this tradition is most evident and impressive and plays an important role in sociological analyses. Lamenters are generally important figures influenced by the traditional atmosphere of Anatolia. It should be said that Turks are an emotional nation and they express their emotions through laments and folk songs. As a matter of fact, Atılğan expresses this situation as follows: "Turks are an emotional nation. He expresses his feelings through laments and folk songs. It is possible to find someone lamenting for him even in the remotest corner of Anatolia." (Atılğan, 2014).

The literary features of elegies are shaped through content and emotional expressions rather than formal elements such as meter and rhyme. Laments are traditionally sung freely on a topic and therefore do not adhere to a specific meter or rhythm scheme. However, formulaic phrases such as idioms, special expressions and repetitions used in laments can give them a unique quality. Boratav examines the verse forms and rhyme schemes of laments under separate headings and divides them into three groups as "laments that lack consistency and determination in the verse order", "laments sung in regular verse" and "laments sung in conversational form" (Boratav, 1982). The most common ones in Anatolia are elegies whose verse order is not consistent.

The lament tradition in Kırıkkale is related to Abdal culture and *bozlak* in the context of discourse and interpretation. Musician "Abdal communities" have adopted music as an integral part of life, even itself, rather than a profession. Abdals continued the "traveling minstrelsy" tradition for many years, but have recently settled down. *Bozlak* is a genre called short story in Turkish literature and long *hava* in Turkish folk music. The subject of *Bozlaks* generally consists of issues that touch the depths of life, such as tribal fights, blood feuds, love adventures, homesickness, illness and death in Central Anatolia, Southeastern Anatolia, the west of Eastern Anatolia and the east of Western Anatolia. Although *Bozlaks* originally had the characteristics of a lament, over time they showed a wide variety and richness in terms of subject, style and expression. Despite these developments, *bozlaks* have always preserved their underlying elegiac sadness and lyricism.

This analysis of the lamentations in Kırıkkale aims to understand the efforts of the lamenters to cope with the processes of loss, internal conflict and melancholy. One of the conclusions reached is that the main themes of Kırıkkale elegies are related to the loss of relatives such as a child, spouse, or sibling, that there are a small number of epic elegies, and that Freud's "mourning and melancholy" theories are valid in the psychological evaluation of all elegies.

Another conclusion reached when examining laments in the Freudian context is that the relatives of the

deceased are trying to get out of the melancholic process they are in through their lamentations. Freud's "mourning study" could not be concluded in these people. These people, who have reached the melancholic stage, express their sadness, anger, guilt and rebellion by burning these laments. The expressions in the lament verses, which we interpret as the melancholy phase, are also an indication of this situation. Because lamenting can be defined as a way of expressing internal emotional burdens. Considering that melancholia involves the process of understanding the meaning of loss and integrating this loss, lamentation provides these individuals with a platform in their search for this meaning. When shared within the community, lamentation can provide the individual with social support and connection, which can be an effective way to end the process of melancholy.

Ek 1. Ağıt Metinleri

Molla Mehmet	Kırat ile İndim Kara Dikme'den	Ankara'da Yedim Taze Meyvayı
<i>Bir sel geldi Homurlu'nun başından</i>	<i>Kıratınan indim Kara Dikme'den</i>	<i>Angara'da yedik taze meyvayı</i>
<i>Geçemedim çakılında taşından</i>	<i>Ölüm iyi bu cefayı çekmeden</i>	<i>Boşa çiğnemişim yalan dünyayı</i>
<i>Beni ayırdılar Molla eşimden</i>	<i>Olura olmaza boyun bükmeden</i>	<i>Keskin'den de sildirmeyin küneyi</i>
<i>Buldum amma cansız imiş neyleyim</i>	<i>Kızılmak'ta sele gitti desinler</i>	<i>Söyleyin anama anam ağlasın</i>
<i>Bir sel geldi Mana özü bürüdü</i>	<i>Karaçay'dan çıktım ne yaman soğuk</i>	<i>Anamın oğlu var beni neylesin</i>
<i>Çaldı direği de çadır yürüdü</i>	<i>Gene buz bağladı şu kara bıyık</i>	<i>Söyleyin anama anam ağlasın</i>
<i>Köyümüzde Molla Mehmet biridi</i>	<i>Bugünkü vatanım Çadırın Höyük</i>	<i>Anamdan gayrısı yalan ağlasın</i>
<i>Buldum amma cansız imiş neyleyim</i>	<i>Çadırın Höyük'te kaldı desinler</i>	<i>Trene bindim de tren salladı</i>
<i>Soyha Mana özü vermez amanı</i>	<i>Unuttun ahidini ettin zulümü</i>	<i>Zalim doktor içrimi elledi</i>
<i>Tatlıcak'a düşürdüler gümanı</i>	<i>Yine her taraftan kıldın kolumu</i>	<i>İy'olursun diye köye yolladı</i>
<i>Güz gelince ayrılığın zamanı</i>	<i>Vadem tamam ise gel al canımı</i>	<i>Söyleyin anama anam ağlasın</i>
<i>Buldum amma cansız imiş neyleyim</i>	<i>Bir yiğit ahidinde durdu desinler</i>	<i>Anamın oğlu var beni neylesin</i>
<i>Abiye sarık dolalı feste</i>	<i>Eve geldim kır at evde deşinir</i>	<i>Söyleyin babama babam ağlasın</i>
<i>Değmeyin Molla'ma pek zayıf hasta</i>	<i>Hanımlar da kötü kötü düşünür</i>	<i>Babamın oğlu var beni neylesin</i>
<i>Emmisi kederde, babası yasta</i>	<i>Eşyalar da evden eve taşınır</i>	<i>Angara'ynan şu Keskin'in arası</i>
<i>Buldum amma cansız imiş neyleyim</i>	<i>Eller de yurdundan göçtü desinler"</i>	<i>Arasına boz dumanlar durası</i>
<i>Almış yarasını inmiş engine</i>		<i>Çoh dohtorlar gezdim yohmuş çaresi</i>
<i>Çadırını kurmuş suyun dengine</i>		<i>Söyleyin babama babam ağlasın</i>
<i>Molla Mehmet yatmış suyun bendine</i>		<i>Babamın oğlu var beni neylesin</i>
<i>Buldum amma cansız imiş neyleyim</i>		<i>Mezarımı derin eşin dar olsun</i>
<i>Her ana doğurmaz böyle Molla'yı</i>		<i>Etrafı lale sünbül bağ olsun</i>
<i>Biner atına da oynar değneği</i>		<i>Ben ölüyüm ahbablarım sağ olsun</i>
<i>Kadınlar bölüşür kanlı gömleği</i>		<i>Söyleyin gardaşıma çalsın sazımı</i>
<i>Buldum amma cansız imiş neyleyim</i>		<i>Gadir mevlam böyle yazmış yazımı</i>
İki kuruş	Yiğidim Askerim	Kara Sevda
<i>Bu nasıl acıdır dayanam</i>	<i>Yalan dünya aldın oğlumu</i>	<i>Sevda yükledik dolandık öylece</i>
<i>Nefesim yüreğim kara kuzum</i>	<i>Bekler onu gözü yaşlı anası</i>	<i>Kaldı ardımda anam babam bensiz</i>
<i>Sevdan aldı seni benden</i>	<i>Kınalı guzum nerdesin</i>	<i>Nerde benim kara sevdam iki gözüm</i>
<i>Kaldım sensiz dağda bir başıma</i>	<i>Anan kaldı sensiz ortada</i>	<i>Verdiler ellere aldı gitti</i>
		<i>Kıydı bana kader hiç ağlamadı.</i>
<i>Ne ettin gittin aç kalaydım</i>	<i>Ettim seni yiğit asker</i>	
<i>İki kuruş canın mı vardı</i>	<i>Kavuşamam daha sana</i>	
<i>Kara toprak ben varken</i>	<i>Yârin de geride kaldı</i>	
<i>Körpe oğlum mu yetti</i>	<i>Bizi koydun kimsesiz</i>	

Yönetim ve Eğitim Bilimleri Dergisi

Dört Duvar Ağdı	Körpe Ağdı	Ocağım Tütmüyor
<i>Sensiz kaldım susuz ekmeksiz</i>	<i>Aldın kızımı kör felek ben sana ne ettim</i>	<i>Kaldım kimsesiz bir başıma</i>
<i>Neylerim yaşamışım dört duvar</i>	<i>Kara topraktır soğuk nasıl dayanam ey felek</i>	<i>Ocağın tütmüyor hanım</i>
<i>Kara toprak oğlumu geri ver</i>	<i>Al beni kara toprak kızımı geri ver</i>	<i>Kaldım sensiz yarım</i>
<i>Beni alasin ben yeterim sana</i>	<i>Kızım körpedir üşür bilmezsin sen</i>	<i>Beklerim kara topraktır kavuşam</i>
<i>Doymadı kara toprak doymadı.</i>		
Rukiye'ye Ağıt		
<i>Ben yürekten yaralıyım dertlerimle sıralıyım.</i>		
<i>Bir sorsalar nereliyim köylerimi unuttum</i>		
<i>Koyun gider, kuzu gider ardından</i>		
<i>Kurtulamam Allah ben bu derdimden</i>		
<i>Beş senedir ben bekliyorum kız seni</i>		
<i>Çıkta gel cananım bekliyorum seni</i>		
<i>Duruhan içimi aldı bir marak gelirim</i>		
<i>Yanına yollarım yırak kız bu derdi</i>		
<i>Biz kimlere vererek bu derdi</i>		
<i>Anca kendimiz taşıyoruz bunu.</i>		

Turnam	Denek Dağı Bozlağı	Yorulduğum Ağdı
<i>Açtım perdeyi de turnamı gördüm</i>	<i>Bağına girdim de düşmüş alaca</i>	<i>Yorulduğum da yol üstüne oturdum</i>
<i>Dost yüzünden artıyor efkârım, derdim</i>	<i>Gedikten aşıyor kanlı salaca</i>	<i>Derdim altmış ıdı yüze yetirdim</i>
<i>Allah 'ın aşkına bir selâm verdim</i>	<i>Üç kurşun yok ki salam ilaca</i>	<i>Ben yavrumu yatanda yitirdim</i>
<i>Turnam ben mahkûmum avcı değilim</i>	<i>Uyan hey derdine yandığım uyan</i>	<i>Yitirdim yavruyu ben oldum deli</i>
<i>Eğer Turnam varırsan bizim ellere</i>	<i>Anadan yetim de babadan öksüz</i>	<i>Aşağıdan gele gele geldiler</i>
<i>Selâm söylen orda açan güllere</i>	<i>Alın yazım kara mıydı kadersiz</i>	<i>Havlumuza dolun dolun doldular</i>
<i>Söyleyin derdimi esen yellere</i>	<i>Bu nasıl ecemiş böyle zamansız</i>	<i>Ağ bebeyi elimizden aldılar</i>
<i>Turnam ben mahkûmum avcı değilim</i>	<i>Uyan hey derdine yandığım uyan</i>	<i>Kınaman komşular ben oldum deli</i>
<i>Açtım perdeyi de turnamı gördüm</i>	<i>Keskin'de de acı haber duyulur</i>	
<i>Dost yüzünden artıyor efkârım, derdim</i>	<i>Çifte bacıların yola koyulur</i>	
<i>Allah 'ın aşkına bir selâm verdim</i>	<i>Taze gelin de acılara boğulur</i>	
<i>Turnam ben mahkûmum avcı değilim</i>	<i>Uyan hey derdine yandığın uyan</i>	
<i>Eğer Turnam varırsan bizim ellere</i>		
<i>Selâm söylen orda açan güllere</i>		
<i>Söyleyin derdimi esen yellere</i>		
<i>Turnam ben mahkûmum avcı değilim</i>		
<i>Turnam ötmez misin sıla dışında</i>		
<i>Hasretlik gurbetlik vardır başımda</i>		
<i>Giymişim cezamı şu genç yaşımda</i>		
<i>Turnam ben mahkûmum avcı değilim</i>		
<i>Yel vurdukça açılıyor sırmalar</i>		
<i>Mor zülüfler ak gerdanı tırmalar</i>		
<i>Katar katar olmuş gider turnalar</i>		
<i>Turnam ben mahkûmum avcı değilim</i>		
<i>Bir çift turna gördüm gökte yorulmuş</i>		
<i>Avcı vurmuş kanatları kırılmış</i>		
<i>O da benim gibi yârdan ayrılmış</i>		
<i>Turnam ben mahkûmum avcı değilim .</i>		

Kızılırmak Ağdı	Kızılırmak cana doymaz	Dertlerine Annesinin Üzileceği
<i>Allah Allah deyip yola koyulduk</i>	<i>Kızılırmak gibi aksa gözüm yaşı dinmez</i>	<i>Ağladım anlayamıyorum</i>
<i>Leyli can hayır dua ilken yola gönderdik</i>	<i>Feryadımı duysa Dinek 'te ot bitmez</i>	<i>Dengi dengine bağlayamıyorum.</i>
<i>Kible tarafından elden aldırıldık</i>	<i>Yavrum aldı Kızılırmak bana geri vermez</i>	<i>Yorulmuş gelinde yoldan eğleyemiyorum.</i>
<i>Leyli can aldın Kızılırmak alı gelini</i>	<i>Senin suyunda giden canlar geri gelmez</i>	<i>Söyleyin anama anam ağlasın.</i>
<i>Nettin Kızılırmak zilha gelini</i>		
	<i>Kalk kuzum kalk</i>	<i>Sancı gelir gül benzimi soldurur.</i>
<i>Hey zilha gelini Kızılırmak bırakmamış</i>	<i>Kızılırmak cana doymaz</i>	<i>Bu der beni iflah etmez öldürür.</i>
<i>Koyunu kuzuyu kurban etmiş</i>	<i>Kalk kuzum kalk</i>	<i>Söyleyin anama anam ağlasın</i>
<i>Dalgıç getir şu gelini bulalım</i>	<i>Bu anan sensiz yaşayamaz</i>	<i>Anamdan başkası beni neylesin</i>
<i>Biz gelinsiz köye nasıl varalım</i>		
<i>Nettin Kızılırmak zilha gelini</i>		

Yönetim ve Eğitim Bilimleri Dergisi

Dağsolaklısı Ağıdı	Cemile'ye Ağıt	Dambasanlı Katil İbrahim
<i>Kader yazmış kara yazıyı</i>	<i>Mezarın üstünde toprak tozuyor</i>	<i>Söykenin üstüne uzanmış yatmış</i>
<i>Azrail Anasına çok görmüş körpe yavrumu</i>	<i>Ana gözüm cemaati geziyor.</i>	<i>Sarı bıyığı da al kana batmış</i>
<i>Ölüm gelmişse ne gelir elden</i>	<i>Benim gözüm ağlamaktan beziyor</i>	<i>Gavurun kurşunu ciğerin yakmış</i>
<i>Çalman davulları duymasın anası</i>	<i>Gayrı çık ta gel nallı evine</i>	<i>Yiğidim oy yiğidim oy</i>
<i>Anasına kurban olsaydı</i>	<i>Yakın olsa ben gelirim yanına</i>	
		<i>Körpe fidanım da düştü kırıldı</i>
		<i>Kuzgun geldi baş ucunda çevrildi</i>
		<i>Ben sandım ki karlı dağlar devrildi</i>
		<i>Yiğidim oy yiğidim oy</i>
		<i>Ezrail de ardım sıra dolaşır</i>
		<i>Kahpe düşman benim ile uğraşır</i>
		<i>Yatırılmışlar sığılmıyor teneşir</i>
		<i>Yiğidim oy yiğidim oy</i>
		<i>Kurbanlar olayım tor şahan sana</i>
		<i>Niye gafil geldin zalim düşmana</i>
		<i>Köyüm Tavözü de adım Mustafa</i>
		<i>Yiğidim oy yiğidim oy</i>

Pehlivanlı Abidin Bey 1	Pehlivanlı Abidin Bey 2	Pehlivanlı Abidin Bey 3
<i>Yetmemiş kılıcı tavsımış yayı</i>	<i>Sarı ipek camedanı</i>	<i>Sana ruhsat verdi Müşir Alişan</i>
<i>Önünde kaçıyor Avşar'ın beyi</i>	<i>Mavi yelekli kaftanı</i>	<i>Fethet aduları meydan senindir</i>
<i>Kör Avşarlar vurmuş Abidin Beyi</i>	<i>Anam oğlu Abidin Bey</i>	<i>Ziyr destine aldığın gündü kürdistan</i>
	<i>Cümle âlemin sultanı</i>	<i>Avşar beylerinde hicran senindir</i>
<i>Şimdi yalan oldu kime ne deyim</i>		
<i>Abidin Bey vuruldu kime ne deyim</i>	<i>Küheylana biner uçar</i>	<i>Hep eli kargılı yiğitler sende</i>
	<i>Kargı mızrak kanlar saçar</i>	<i>Hem aslan heybetli durur divanda</i>
<i>Kalleş Tülek Hasan yelledi bizi</i>	<i>Dört atının uğru sıra</i>	<i>Deli Hacı çarhacıdır önünde</i>
<i>Kanıma gark oldu yaylanın düzü</i>	<i>Üç yüz Avşar birden kaçar</i>	<i>Hamle eder düşmana cevlan senindir</i>
<i>Bana ağlasın da dayımın kızı</i>		
	<i>Kebe şalvar bacağında</i>	<i>Alnında yazılan gelir serine</i>
<i>Şimdi yalan oldu kime ne deyim</i>	<i>Elmas yüzük parmağında</i>	<i>Namın gitti Hindistan'a Kırım'a</i>
<i>Abidin Bey vuruldu kime ne deyim</i>	<i>Kırk belikli sarı gelin</i>	<i>Çöldeki hasetleri sürdün Uruma</i>
	<i>Ahmet Mistik kucağında</i>	<i>Ağlaşır analar figan senindir</i>
<i>İnsafa gel dayım oğlu insafa</i>		
<i>Kucağımda pek küçüktü Mustafa</i>	<i>Gelin ağlar kocam diye</i>	<i>Mevlam ruhsat verdi açıldı bir bab</i>
<i>Üç sene dokuz ay sürdüğüm safa</i>	<i>Oğul ağlar babam diye</i>	<i>Dört kitabı kelim hem ali cenab</i>
	<i>Kuburu yemiş devrilmiş</i>	<i>Buyrultular gelir hep sana hitab</i>
<i>Şimdi yalan oldu kime ne deyim</i>	<i>Emmim oğlu Hasan diye</i>	<i>Görülür davalar divan senindir</i>
<i>Abidin Bey vuruldu kime ne deyim</i>		
	<i>Haremeyn eli boşandı</i>	<i>Havfını çekiyor şol Kozan Dağı</i>
	<i>Geldi Malya'ya döşendi</i>	<i>Eridi kalmadı yürekte yağı</i>
	<i>Abidin Bey öldü diye</i>	<i>Alem sana mahal görür üç tuğu</i>
	<i>İstanbul kara kuşandı</i>	<i>Elmas cevahirli nişan senindir</i>
	<i>Başında abiye fesi</i>	<i>Pehlivan oğlusun ocağında kadim</i>
	<i>Ünledim duymuyo sesi</i>	<i>Heybetin alidir ismin Abidin</i>
	<i>El değil ki niye vurmuş</i>	<i>Barışık etme küffarı bi din</i>
	<i>Abidin Bey eniştesi</i>	<i>Erzurum Ahıska ibret senindir</i>
		<i>Hamle ettin düşmana Seyyidi Battal</i>
		<i>Erenler şahbazlar Uruma kıtal</i>
		<i>Olunca efendim bir cengi cidal</i>
		<i>Kolcular destinde meydan senindir</i>
		<i>Meydana çıkınca gözler kamaşır</i>
		<i>Zahmını yiyenin dili dolaşır</i>
		<i>Halil Bey Musa Bey imdada ulaşır</i>
		<i>Vurun şahbazlarım diyen diller senindir</i>
		<i>Mübarek cenabın gayetten cesur</i>
		<i>Nice düşmanları eyledin esir</i>
		<i>Bu Osman kulundan var ise kusur</i>
		<i>Affeyle efendim bigane senindi</i>